

MERYEM KORAY

meryem.koray@gmail.com

2019.10.04 04:00

YEP mi durum mu umutsuz ya da alternatif ne?

Bu hafta gündemin baş köşesinde Berat Albayrak'ın açıkladığı 2019-2021 dönemini kapsayan Yeni Ekonomi Programı yer alıyor.

Programın “dengeleme, değişim, disiplin” gibi cazip temaları var; büyümeden enflasyona, cari açıktan istihdama kadar hedefleri de büyük...

Bu hedefler, enflasyon, mali disiplin, istihdam, cari açık, bankacılık ve reel sektör olarak beş alanda gündeme gelirken, üretim ve ihracatta katma değere odaklı bir değişim, kamu maliyesinde disiplin ile dengelenmeden söz edilmekte.

Programla, büyümenin iç talepten beklendiği de anlaşılmakta.

Nitekim, daha önce konut kredi faizlerinin aşağıya düşürülmesi gibi, şimdi de üç kamu bankası otomobil alımları için faizleri düşürdüler... Millet borçlansın, kamu bankaları zarar etsin, önemli değil; nasılsa alıştık, sineye çekilir!...

Programa tepkiler farklı kuşkusuz.

YEP öncesi bir açıklamasında TÜSİAD Başkanı Kaslovski, programın, enflasyon bütçe açığı, yüksek dış borçlar, reel sektörün rekabet gücü gibi konularda hangi yapısal reformların yapılacağını ortaya koymasının gerektiğini söylemişti (Dünya, 24 Eylül, 2019). Üzerinde durduğu önemli konu da ekonomide güven unsuru olmuş, bunun için kurallar açısından süreklilik ile serbest piyasa ilkelerine işaret etmişti.

Henüz bir açıklama yapmadıkları için, YEP'in TÜSİAD'ın beklentilerini ne kadar karşıladığını bilemiyoruz... Ancak bundan önceki programlara destekleri bilindiği gibi, büyümek için vergilerden vazgeçip desteklere yüklenen, mali istikrarı tüketimi vergilendirerek karşılamaya çalışan bu pakete esastan bir itirazları olacağını sanıyorum.

Nitekim TOBB ve bazı sanayi ve ticaret odalarının yaptıkları açıklamalar, büyümeye önem verilmesi, finansal istikrarın hedeflenmesi, enflasyonla mücadele gibi iş dünyasının ihtiyaç duyduğu hedefleri olumlu, bu hedefler ulaşmak için alınan tedbirleri de gerçekçi bulduklarını ortaya koydu!...

Yandaş medyanın da onlardan kalır yeri yok ama muhalefet kanadında yeni programı olumu bulan yok.

Örneğin CHP Başkanı Kılıçdaroğlu, Programı, “IMF’nin programı” olarak nitelerken, memurlar ve emeklilere yapılan zammı, tarım ürünlerine verilen düşük fiyatı, elektrik, doğalgaz yapılan zamları örnekleyerek, “IMF ne derse onu yapıyorlar” demekte...

Programa yöneltilen eleştiriler arasında, geçmiş yıllardaki programların gerçekleşme düzeyi ve bugünkü olumsuz göstergelere bakarak, yüzde 5’lik büyüme hedefi başta olmak üzere konulan hedefleri gerçekçi bulmayanlar çoğunlukta.

Bunlara katılabiliriz ama eleştirilecek olan yalnız bunlar değil; ayrıca durum saptaması yapmak yetmiyor, alternatif önerileri gündeme getirmek de gerekmektedir.

Örneğin bu ülkedeki ekonominin temel sorunlarından biri vergi politikası; YEP’te ise vergi politikalarıyla ilgili olarak daha iyi vergi toplamak için “süreç yönetimi” dışında yeni bir şey yok!...

Oysa bu vergi yetersizliği ve adaletsizliği nedeniyle, bir yanda kamu maliyesi çökmekte, öte yanda rant ekonomisi büyümekte; bir yanda kamu hizmetleri devreden çıkmakta, öte yandan sadaka devleti olmaktan öteye gidilememekte.

Sözün kısası, yoz ekonomiyi bir yana bırakınız, mali disiplin ve dengeleme gibi programın hedefleri açısından bile vergi politikaları öncelik taşımakta.

Geçenlerde okuduk; ABD gibi liberalizmin vatanı olan ülkede bile, sosyal sorunların ağırlaşması karşısında ABD milyarlarca dolar kendilerinden daha fazla vergi alınması teklifinde bulundular... Kapitalizmin çöküşünün önlenmesi konuşulduğunda da ilk olarak vergi politikaları gündeme gelmekte...

Türkiye’deki zenginler ise, “nasıl daha az vergi verebiliriz”in peşinde; devlet de yanlarında...

Oysa liberalizm dedikleri sistem görece adil vergi politikalarıyla ayakta durup meşruiyet kazanıyor.

Türkiye’de ise vergiler tabu!... Muhalefet bile eli yanar korkusuyla uzak durmakta.

Sonuç olarak program eleştirilecekse, hem tartışmaya vergilerden başlamak hem alternatif önerileri ortaya koymak gerekiyor; kamuoyunun muhalefetin önerilerini duymaya ihtiyacı olduğu da açık.